

การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษา โดยการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม
กับการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล

นายโอภาส บุญครองสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปะศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-717-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019559

147132026

A COMPARISON OF CREATIVITY SCORE BETWEEN
MATHAYOM SUKSA ONE STUDENTS LEARNING ART EDUCATION
BY GROUP ACTIVITY AND INDIVIDUAL ACTIVITY

Mr. O-pas Boonkrongsook

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-717-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปศึกษา โดยการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มกับการทำกิจกรรม
เป็นรายบุคคล

โดย นายโอภาส บุญครองสุข

ภาควิชา ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจारी

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจारी)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์)

โอกาส บุญครองสุข : การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม กับการทำกิจกรรม
เป็นรายบุคคล (A COMPARISON OF CREATIVITY SCORE BETWEEN MATHAYOM
SUKSA ONE STUDENTS LEARNING ART EDUCATION BY GROUP ACTIVITY AND
INDIVIDUAL ACTIVITY) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจारी
ISBN 974-582-717-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม กับการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล

กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2533 จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
กลุ่มละ 30 คน ได้แก่กลุ่มที่ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มและกลุ่มที่ทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ ชนิดรูปภาพแบบ ก. ซึ่งใช้วัดความคิด
สร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้านคือความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test แบบ
Pooled Variance

ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม
สูงกว่านักเรียนที่ทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนความคิด
คล่องและความคิดยืดหยุ่นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3) คะแนนความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออของนักเรียนที่ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม สูงกว่านักเรียน
ที่ทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ..... ศิลปะศึกษา
สาขาวิชา ..... ศิลปะศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C144026 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: CREATIVE THINKING / GROUP PROCESS / LOWER SECONDARY

O-PAS BOONKRONGSOOK : A COMPARISON OF CREATIVITY SCORE BETWEEN MATHAYOM SUKSA ONE STUDENTS LEARNING ART EDUCATION BY GROUP ACTIVITY AND INDIVIDUAL ACTIVITY. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. KEASORN THITACHAREE, Ed.D. 128 pp. ISBN 974-582-717-7

The purpose of this research was to study the differences of creativity scores between Mathayom Suksa one students learning Art Education by group activity and by individual activity.

The sample of this research were 60 Mathayom Suksa one students of the academic year 1990 from the Demonstration School Srinakharinwirot University, Patumwan Campus. The students were divided into two groups; one group was comprise of 30 subjects who learned by group activity, the other group was also comprise of 30 subjects but learned by individual activity. The research instrument was the Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A which measured creative thinking in four aspects : Fluency, Flexibility, Originality and Elaboration. The obtained data were analyzed in form of mean, standard deviation and t-test.

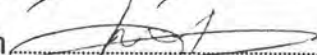
The results of this research were : 1) the creativity scores of the students exposed to groups activity were statistically higher than those of the students exposed to individual activity. There were significant differences at the .05 level; 2) the Fluency and the Flexibility scores of both groups of students were not significantly different at the .05 level; and 3) the Originality and the Elaboration scores of the students exposed to group activity were higher than those of the students exposed to individual activity with the significant differences at the .05 level.

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ ก็ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจาวี ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อาจารย์ ดร.อำไพ ตีระนสาร ผู้ซึ่งให้คำปรึกษา แนะนำในเบื้องต้น จนเค้าโครงวิทยานิพนธ์สำเร็จเป็นรูปเป็นร่าง รองศาสตราจารย์ปิยะชาติ แสงอรุณ ผู้ซึ่งให้ข้อคิด แนวทางในการดำเนินการวิจัยในเบื้องต้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี ได้กรุณาให้การสนับสนุนดูแลไต่ถาม รวมทั้งอาจารย์ในภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

และในโอกาสเดียวกันนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนินคม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาด้านสถิติการวิจัย ท่านผู้อำนวยการ และอาจารย์ประจำแผนกวิชาศิลปศึกษา รวมทั้งแผนกสื่อการสอน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่ได้สนับสนุนในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์วันชัย วัฒนชัยวิทย์ อาจารย์ทวิช สุภาภรณ์ ตลอดจนคุณบังอร ชำสุวรรณ ที่ได้ช่วยในรายละเอียดของการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ศิลปศึกษาทุกท่านและผู้ที่มีส่วนสนับสนุนให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของทุกท่านในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา คุณครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่สนับสนุนจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

โอภาส นุชครองสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
สมมติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ศิลปศึกษา	13
ความหมายของศิลปศึกษา	13
ความสำคัญของศิลปศึกษา	15
กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	19
พัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	25
ความคิดสร้างสรรค์	29
โครงสร้างทางเชาว์ปัญญาและความคิดสร้างสรรค์	29
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	33
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	34
ลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์	36

บทที่	ช หน้า
ธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์	37
การส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	44
ความคิดสร้างสรรค์กับศิลปศึกษา	49
กระบวนการกลุ่ม	51
ความหมายของกลุ่ม	51
ลักษณะของกระบวนการกลุ่ม	53
การทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม	54
การเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	88
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผลการวิจัย	91
ข้อเสนอแนะ	97
รายการอ้างอิง	102
ภาคผนวก	116
ประวัติผู้เขียน	129

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแจกแจงขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างประชากร	76
2	ตารางวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ รวมองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน	83
3	ตารางวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดคล่อง	84
4	ตารางวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดยืดหยุ่น	85
5	ตารางวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดริเริ่ม	86
6	ตารางวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดละเอียดลออ... ..	87

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลอง โครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง	29
2	ภาพแสดงส่วนของสมรรถภาพทางสมองด้านความคิดสร้างสรรค์ ของกิลฟอร์ด	31